

Перерва П.Г., Борзенко В.І., Кобєлева Т.О.,

*ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА
ВЛАСНІСТЬ:
магістерський курс*

Підручники НТУ «ХПІ»

Харків - 2019

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ: магістерський курс

за ред. проф. Перерви П.Г.,
проф. Борзенка В.І., доц. Кобелевої Т.О.

Харків - НТУ «ХПІ»
2019

УДК 338.2(075.8)
ББК 67ю404.3я73
П27

*Рекомендовано до друку Вченою радою Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут (протокол №1 від 29 січня 2018 року)*

Р е ц е н з е н т и :

С.М.Ілляшенко, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри маркетингу і інноваційної діяльності Сумського державного університету

К.В.Ковтуненко, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри зовнішньоекономічної та інноваційної діяльності Одеського національного політехнічного університету

О.І.Маслак, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки Кременчуцького Національного університету імені Михайла Остроградського

Інтелектуальна власність: магістерський курс. Підручник / за ред. проф. Перерви П.Г., проф. Борзенка В.І., доц. Кобелевої Т.О.- Харків : НТУ «ХП», 2019.- 1002 с.

В підручнику викладено основні положення дисциплін магістерського курсу з інтелектуальної власності. Особлива увага приділена питанням економіки, організації та управління процесами створення об'єктів інтелектуальної власності, їх трансферу та комерціалізації, управлінню ефективністю використання на різних етапах життєвого циклу інтелектуального продукту. Детально представлено матеріали по правовій охороні виключних прав та визначенню збитків при їх порушенні.

Підручник призначено для студентів технічних, економічних та юридичних університетів, які здійснюють підготовку фахівців в сфері інтелектуальної власності. Велику користь матеріали підручника можуть надати науковцям, аспірантам, менеджерам промислових підприємств, які займаються питаннями інтелектуально-інноваційної діяльності.

ЗМІСТ

Вступ	10
Розділ 1 ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ ЯК ЕКОНОМІКО-ПРАВОВА КАТЕГОРІЯ	14
1.1 Визначення терміну «інтелектуальна власність».....	14
1.2 Структура інтелектуальної власності.....	20
1.3 Економіко-правовий зміст інтелектуальної власності..	32
1.4 Економіко-правова характеристика об'єктів інтелектуальної власності.....	36
1.5 Розвиток винахідництва та раціоналізаторства на підприємстві як основи його інтелектуального потенціалу.....	74
Питання для самоконтролю.....	79
Література.....	80
Розділ 2 ОСНОВИ ЕВРИСТИКИ	83
2.1 Сутність та етапи становлення евристики.....	83
2.2 Задачі, правила та постулати евристики.....	96
2.3 Класифікація джерел та методів пошуку і генерації евристичних ідей.....	108
2.4 Характеристика основних груп методів евристики.....	129
2.5 Складові евристичної діяльності в системі наук.....	177
2.6 Теорія та алгоритм рішень винахідницьких задач.....	184
2.7 Причини недостатнього використання евристичних методів.....	190
2.8 Основи наукових досліджень.....	194
Питання для самоконтролю.....	205
Література.....	206
Розділ 3 ОСНОВИ ІННОВАЦІЙНО-ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	210
3.1 Введення до технологічного підприємництва та передумови його виникнення.....	210
3.2 Інновації та їх роль у технологічному підприємстві...	218
3.3 Стартап як складова технологічного підприємництва...	224
3.4 Задачі маркетингу у технологічному підприємстві...	231
3.5 Основи фінансування та пошук інвестицій у технологічному підприємстві.....	238
3.6 Оцінка ризиків у технологічному підприємстві	242
3.7 Біржі стартапів як місце та спосіб пошуку джерел фінансування	245
3.8 Особливості венчурного фінансування високотехнологічного бізнесу.....	246
3.9 Менеджмент у технологічному підприємстві.....	249

3.10	Методи оцінки вартості стартапу та продаж його акцій	252
	Питання для самоконтролю.....	258
	Література.....	259
Розділ 4 ЗАСОБИ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ В		
ПІДПРИЄМНИЦТВІ І ТОРГІВЛІ.....		
	262	262
4.1	Сутність засобів індивідуалізації товару.....	262
4.2	Торговельна марка як засіб індивідуалізації в підприємстві та торгівлі.....	266
4.3	Комерційне найменування: основні характеристики, схожість та відмінності з торговельною маркою.....	274
4.4	Особливості використання промислових зразків в інноваційному підприємстві.....	285
4.5	Географічне найменування, особливості використання та можливості для експорту.....	289
4.6	Бренд в світовому бізнесі, управління брендом компанії..	297
4.7	Процес розробки назви бренду для компанії, неймінг у становленні бренду.....	306
4.8	Айдентика, мета, можливості, управління айдентикою	324
	Питання для самоконтролю.....	331
	Література.....	332
Розділ 5 МАРКЕТИНГ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....		
	334	334
5.1	Інтелектуальна власність як об'єкт маркетингу.....	334
5.2	Право на об'єкт інтелектуальної власності як товар.....	340
5.3	Відмінності в маркетингу традиційних товарів і ОПІВ..	342
5.4	Етапи маркетингових досліджень.....	344
5.5	Прогнозування розвитку нових технологій.....	352
5.6	Дослідження цільових ринків інноваційного продукту..	369
5.7	Маркетинг в ліцензійній торгівлі.....	374
5.8	Кон'юнктура ринку ліцензій.....	380
5.9	Патентно-кон'юнктурні дослідження як складова маркетингових досліджень ОПІВ.....	385
5.10	Методика та етапи проведення патентно-кон'юнктурних досліджень.....	390
5.11	Визначення патентної ситуації та аналіз ринка у патентно-кон'юнктурних дослідженнях.....	407
5.12	Особливості проведення патентно-кон'юнктурних досліджень на різних стадіях життєвого циклу об'єкта техніки.....	417
	Питання для самоконтролю.....	423
	Література.....	424
Розділ 6 НАБУТТЯ ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ		
ВЛАСНОСТІ.....		
	427	427
6.1	Загальні відомості про винаходи (корисні моделі).....	427

6.2	Мета створення об'єкту винаходу (корисної моделі).....	444
6.3	Вибір технічних рішень і пріоритет заявки.....	448
6.4	Вибір аналогів технічного рішення.....	454
6.5	Умови патентоспроможності інноваційного об'єкту.....	455
6.6	Склад заявки на винахід (корисну модель). Складання опису винаходу.....	468
6.7	Оформлення прав на промисловий зразок.....	478
6.8	Оформлення прав на товарний знак.....	486
	Питання для самоконтролю.....	497
	Література.....	499
Розділ 7	ЕКОНОМІКА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....	501
7.1	Економічні показники та характеристики інтелектуальної власності.....	501
7.2	Методи вартісної оцінки прав інтелектуальної власності.....	514
7.2.1	Загальна характеристика методів до оцінки інтелектуальної власності.....	514
7.2.2	Аналіз методів витратного підходу до оцінки інтелектуальної власності.....	517
7.2.3	Аналіз методів дохідного (прибуткового) підходу до оцінки інтелектуальної власності.....	524
7.2.4	Аналіз методів порівняльного (ринкового) підходу до оцінки інтелектуальної власності.....	535
7.2.5	Аналіз методів комбінованого (системного) підходу до оцінки інтелектуальної власності.....	541
7.3	Трансфер та комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності.....	547
7.3.1	Сутність трансферу та комерціалізації результатів творчої праці.....	547
7.3.2	Механізми комерціалізації інтелектуальної власності.....	554
7.3.3	Ліцензійні угоди, їх структура та класифікація...	566
7.3.4	Економічна ефективність ліцензування.....	573
	Питання для самоконтролю.....	576
	Література.....	578
Розділ 8	КРЕАТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ.....	581
8.1	Сутність та основні визначення креативного менеджменту	581
8.2	Інтелектуальний капітал – основа креативного менеджменту.....	588
8.3	Стратегії розвитку креативного менеджменту на підприємстві.....	598
8.4	Моделі креативного менеджменту в системі управління підприємством.....	609

8.5	Фази креативного процесу та етапи розробки креативних ідей.....	615
8.6	Десять правил успішного креативного менеджера	621
	Питання для самоконтролю.....	645
	Література.....	646
Розділ 9	БІЗНЕС ПЛАНУВАННЯ І УПРАВЛІННЯ	
	ПРОЕКТАМИ.....	650
9.1	Система управління проектами.....	650
9.2	Класифікація типів проектів.....	653
9.3	Інформаційні технології в проекті.....	660
9.4	Програмно-цільовий підхід при розробці проектів.....	681
9.5	Сутність бізнес – планування.....	705
9.6	Мережеве і календарне планування проекту.....	710
9.7	Мета, завдання та методологія розробки мережевих графіків.....	715
9.8	Функціональні області управління проектами.....	717
	Питання для самоконтролю.....	750
	Література.....	752
Розділ 10	СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ	
	ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ.....	756
10.1	Використання інтелектуальної власності в організації бізнес процесів.....	756
10.2	Організація процесу ідентифікації патентоспроможного технічного об'єкту.....	761
10.3	Використання логічних правил для обґрунтування патентоспроможності об'єкту винаходу.....	770
10.4	Використання програмно-цільового підходу в визначені рівня техніки.....	777
10.5	Проведення порівняльного аналізу заявленого рішення і аналогів.....	781
10.6	Прогнозування перспективності технічних рішень на основі дослідження тенденції розвитку техніки.....	786
10.7	Прогнозування інноваційних змін властивостей технічного об'єкту.....	797
10.8	Особливості процесу патентування орієнтованого на комерційну значимість технічного об'єкту.....	806
10.9	Оцінка впливу промислової власності на конкурентоздатність підприємства.....	811
	Питання для самоконтролю.....	814
	Література.....	816
Розділ 11	ПРАВОВІ ОСНОВИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ..	819
11.1	Право промислової власності.....	819
11.1.1	Загальна характеристика промислової	

	власності.....	819
11.1.2	Об'єкти промислової власності.....	820
11.2	Засади патентного права.....	820
11.2.1	Поняття та принципи патентного права.....	820
11.2.2	Патентне право: поняття та зміст.....	822
11.2.3	Патентно-правові системи світу.....	824
11.3	Суб'єкти патентного права.....	828
11.3.1	Автори об'єктів промислової власності.....	828
11.3.2	Поняття співавторства у патентному праві.....	829
11.3.3	Патентовласники, як суб'єкти патентного права.....	831
11.3.4	Патентні повірені.....	832
11.4	Правова охорона об'єктів патентного права.....	836
11.4.1	Поняття винахіду та умови його патентоздатності.....	836
11.4.2	Поняття і критерії правової охорони корисної моделі.....	839
11.4.3	Поняття і ознаки промислового зразка.....	841
11.5	Загальна характеристика інституту індивідуалізації учасників цивільного обігу, товарів і послуг.....	844
11.5.1	Поняття інституту індивідуалізації учасників цивільного обігу, товарів і послуг.....	844
11.5.2	Право на комерційне (фірмове) найменування.....	847
11.5.3	Право на найменування місця походження товару.....	850
11.6	Право інтелектуальної власності на торгівельну марку..	854
11.6.1	Поняття «знак для товарів і послуг» і «торгівельна марка».....	854
11.6.2	Зміст права на торгівельну марку.....	856
11.6.3	Захист прав на знаки для товарів і послуг.....	859
11.7	Авторське право і суміжні права – інститут цивільного права.....	862
11.7.1	Становлення і розвиток авторського права.....	862
11.7.2	Предмет авторського права і суміжних прав.....	864
11.7.3	Завдання та принципи авторського права і суміжних прав.....	865
11.8	Об'єкти авторського права.....	867
11.8.1	Поняття та ознаки об'єктів авторського права....	867
11.8.2	Твори, які не є об'єктами авторського права.....	869
11.8.3	Види об'єктів авторського права.....	871
11.9	Суб'єкти авторського права.....	874
11.9.1	Автори як суб'єкти авторського права.....	874
11.9.2	Співавторство: поняття та ознаки. Види співавторства.....	875
11.9.3	Юридична особа як суб'єкт авторського права...	877

11.9.4	Інші суб'єкти авторського права.....	879
11.10	Загальна характеристика прав авторів.....	881
11.10.1	Виняткова природа авторських прав.....	881
11.10.2	Особисті немайнові права авторів.....	862
11.10.3	Майнові права авторів.....	883
11.10.4	Умови вільного використання творів.....	885
11.10.5	Строк дії авторського права.....	889
11.11	Загальна характеристика суміжних прав.....	890
11.11.1	Поняття та сфера дії суміжних прав.....	890
11.11.2	Охорона прав виконавців, виробників фонограм (відеограм), організацій мовлення.....	892
11.11.3	Обмеження майнових прав суб'єктів суміжних прав.....	895
11.12	Характеристика набуття прав на інтелектуальну власність.....	898
11.12.1	Порядок набуття прав на інтелектуальну власність.....	898
11.12.2	Набуття прав на об'єкти авторського права.....	898
11.13	Оформлення патентних прав на об'єкти промислової власності.....	900
11.13.1	Форми правової охорони в патентному праві.....	900
11.13.2	Стадії оформлення патентних прав.....	902
11.13.3	Патентні мита.....	903
11.14	Оформлення та порядок подання заявки.....	904
11.14.1	Право на подачу заявки.....	904
11.14.2	Загальна характеристика заявки на винахід і корисну модель.....	907
11.14.3	Заявка на промисловий зразок.....	911
11.15	Процедура розгляду заявки.....	912
11.15.1	Загальні положення про проведення експертизи	912
11.15.2	Експертиза заявки на винахід і корисну модель.	913
11.15.3	Експертиза заявки на промисловий зразок.....	915
11.15.4	Оскарження рішень експертизи.....	918
11.16	Процедура розгляду заявки.....	921
11.16.1	Публікація відомостей про патент.....	921
11.16.2	Реєстрація та видача патенту.....	923
11.16.3	Припинення дії патенту.....	924
11.17	Авторський договір.....	925
11.17.1	Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.....	925
11.17.2	Поняття авторського договору, його особливості та види.....	926
11.17.3	Зміст авторського договору.....	929

11.17.4	Права та обов'язки суб'єктів авторського договору.....	932
11.17.5	Підстави припинення авторського договору.....	934
11.18	Загальна характеристика розпорядження патентними правами.....	935
11.18.1	Права та обов'язки патентовласника.....	935
11.18.2	Поняття і види ліцензійного договору.....	937
11.18.3	Поступка патентних прав.....	940
11.18.4	Обмеження прав патентовласника.....	942
	Питання для самоконтролю.....	943
	Література.....	945
Розділ 12 Оцінка збитків від порушення прав інтелектуальної власності.....		950
12.1	Економіко-правова характеристика збитків від порушення прав інтелектуальної власності.....	950
12.2	Економічна сутність контрафактної продукції.....	961
12.3	Види збитків правовласників при порушенні виключних прав.....	969
12.4	Економічне оцінювання збитків від порушення прав інтелектуальної власності.....	976
	Питання для самоконтролю.....	994
	Література.....	995
ПІСЛЯМОВА.....		1000

ВСТУП

В останні роки інтелектуальна власність набуває все більш важливе значення серед всіх інших видів власності. Питання її створення, комерціалізації, охорони та використання в сучасних умовах відіграють важливу роль в комерційній, виробничій, підприємницькій, а також у зовнішньоекономічній діяльності організацій всіх форм власності. Завдяки бурхливому розвитку науково-технічного прогресу, інтернаціоналізації господарських зв'язків, комп'ютеризації виробництва ідеї, інтелект, інформація стали такими ж самими об'єктами права власності, як і засоби виробництва. Досвід розвинених країн показав, що саме по собі виробництво вже не є визначальним чинником зростання економічних показників, воно поступово поступається місцем науці, розвитку нових технологій. У зв'язку з цим питома значимість інтелектуальної діяльності в житті людей зростає вже не щодня, а щогодини.

В умовах ринкових відносин результати творчої діяльності здатні стати товаром, що приносить дохід його творцю. Разом з тим розвиток будь-якої сфери творчості має особливе значення для всього суспільства. Накопичені досягнення людського розуму складають культурний спадок нації, визначають науково-технічний потенціал суспільства, обумовлюють його прогресивний розвиток. Саме тому у збереженні творчих результатів та захисті інтересів їх творців зацікавлені не тільки вони самі, а й суспільство у цілому. Це вирішується через встановлення спеціального правового режиму творчих результатів, який надає їх творцю виключну можливість розпоряджатися ними, а також протидіяти безконтрольному тиражуванню і поширенню інтелектуального продукту тими, хто прагне заробити на цьому. Правовий механізм захисту прав творця має за мету стимулювати подальші творчі пошуки, гарантувати право на справедливе винагородження праці творця, створити фінансові передумови реалізації нових ідей. З іншого боку, не виключається можливість придбання у правовласника за його згодою права на використання інтелектуального продукту, що є, зокрема,

гарантією повернення інвестицій користувача, який бере на себе економічний ризик виробництва будь-якого товару на ринку інтелектуальної власності – чи то опублікування авторського твору, чи створення кінофільму, чи впровадження винаходу.

Майбутнє України - за розвитком інтелекту її співгромадян, за запобіганням «витоку мізків», за розвитком вміння використовувати інтелектуальний потенціал, інформацію, розвивати інформаційні технології. Всі ці перспективи базуються на новаціях, інтелекті працівників, на інтелектуальній власності. Після проголошення незалежності України суттєво змінилося ставлення до інтелектуальної власності. Якщо за радянських часів *виключне право* розпоряджатися інтелектуальною власністю належало державі, то відтепер воно належить, насамперед, творцю цієї власності. Ця важлива норма відтворена в основному Законі - Конституції України, згідно з якою «Кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності...»

Під терміном «інтелектуальна власність» розуміють сукупність виключних прав на результати інтелектуальної діяльності, яка охоплює авторське право і суміжні права, а також так звану промислову власність. Право інтелектуальної власності – право юридичних і фізичних осіб на володіння, користування і розпорядження об'єктами авторського права і суміжних прав, винаходами, торговельними марками, іншими об'єктами інтелектуальної власності. Відповідно до практики Всесвітньої Організації Інтелектуальної Власності та Світової організації торгівлі, під інтелектуальною власністю розуміють одночасно як промислову власність, так і сферу авторських і суміжних прав. Права інтелектуальної власності має подвійний зміст: вони надають виключні майнові права, а також, в більшій мірі стосовно авторських прав і в меншій стосовно промислової власності, особисті або немайнові права.

Інститут права інтелектуальної власності отримав досить широке поширення в сучасному світі. Він закріплюється нормами як внутрішньодержавного, так і нормами міжнародного права. Значення інтелектуальної власності підкреслюється і тим, що конституції багатьох сьгоднішніх держав не залишили без уваги цю найважливішу сферу людських відносин. Суспільне визнання

інтелектуальної власності стало актом найбільшого конституційного, наукового і практичного значення. До теперішнього часу корінні, принципові проблеми інтелектуальної власності як правової і соціально-економічної категорії залишаються дискусійними, включаючи і саме поняття «інтелектуальна власність».

Інтелектуальна власність - порівняно нове для вітчизняної, так і світової практики явище, здобуло увагу фахівців самих різних напрямків: юристів, соціологів, економістів, політологів, істориків, інженерів, фахівців у галузі природознавства і точних наук. Говорячи про значення інтелектуальної власності, вчені та фахівці-практики виділяють її як один з найважливіших феноменів, одне з ключових понять кінця ХХ початку ХХІ століття. Сьогодні питання інтелектуальної власності набувають все більшого значення в суспільному житті. Інтелектуальна власність все частіше стає предметом наукових диспутів і міжнародних форумів. Вплив її на всі сторони життєдіяльності сучасного суспільства важко переоцінити. І в той же час як соціальне і правове явище інтелектуальна власність продовжує залишатися багато в чому, якщо не таємничим, то важко збагненим поняттям. Справді, навряд чи знайдеться галузь правового пізнання, в такій же мірі обтяжена умовностями і недовомовленостями, як інтелектуальна власність. Причому протиріччя в її термінах настільки очевидні, що це спонукало дослідників поставити питання про приведення термінології, що стосується інтелектуальної власності у відповідність з її сучасним реальним змістом. І перше, що треба відзначити при найближчому розгляді названої проблеми, так це те, що інтелектуальна власність - це не власність в загальноприйнятому і звичному розумінні цього слова, це поняття так само умовне як і інше, що відноситься до нього - «виняткове право» стосовно інтелектуальної власності. Список цих умовностей може бути продовжений, і породжує прагнення вчених та фахівців розібратися в суті проблем інтелектуальної власності.

Метою цього підручника є надання першої допомоги студентам, науковцям, менеджерам, підприємцям в питаннях створення, правової охорони, комерціалізації, використання та захисту прав на об'єкти права інтелектуальної власності з тим,

щоб вони свідомо використовували їх для підвищення конкурентоспроможності товарів і послуг, а також мали змогу, з одного боку, отримати додатковий прибуток, а з іншого – уникнути порушень прав інтелектуальної власності інших фізичних і юридичних осіб.

Підручник підготовлено у відповідності з освітніми програмами та планами підготовки фахівців з інтелектуальної власності в Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» в рамках спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Авторами підручника являються: Перерва Петро Григорович, д.е.н, проф. (вступ, післямова, розділи 1, 2, 5, 7, 8, 12, підрозділ 3.4); Борзенко Віктор Іванович, к.т.н., проф. (розділ 4, 6, 9, 10); Кобелєва Т.О., к.е.н., доцент (розділи 1, 2, 5, 7, 8, 9, 12); Косенко Андрій Васильович, канд.екон.наук, проф. (розділ 1, підрозділ 7.3); Ткачов Максим Михайлович, к.е.н. (розділ 12); Перевалова Людмила Вікторівна, к.ф.н., проф. (розділ 11); Аврамова Ольга Євгенівна, к.ю.н., доцент (розділ 11); Тарасенко Ірина Анатоліївна, к.ф.н., доцент (розділ 3, 4); Шуба Ірина Володимирівна, доцент, к.т.н. (розділ 3, 4); Косенко Олександра Петрівна, д.е.н, проф. (підрозділи 4.6, 4.7); Глізнуца Марина Юріївна (розділ 5, 7, 11, 6.5), Дюжев Віктор Геннадійович, д.е.н., проф. (підрозділи 2.8, 8.3); Маслак Марія Володимирівна, к.е.н., доцент (розділ 1, 3).

Авторський колектив буде надзвичайно вдячний читачам, які висловлять свої побажання та пропозиції, спрямовані на поліпшення структури і змісту підручника, подальшого розвитку наукових напрямків, які покладено в основу дослідження. Відгуки і пропозиції можна надіслати за адресою: 61002, м. Харків, вул. Кирпичова, 21, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», інститут економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу.

ПІСЛЯМОВА

В даний час відбулися важливі зміни ролі інтелектуальної власності в системі економічних відносин, з інституту охорони результатів інтелектуальної праці інтелектуальна власність перетворилася в основний ресурс економічного розвитку. У цих умовах кардинально змінюються пріоритети в системі управління інтелектуальною власністю країн з перехідною економікою. Сьогодні, в умовах обмежених ресурсів основна увага менеджменту всіх рівнів має бути спрямоване на підвищення ефективності використання інтелектуальної власності. Ефективна підготовка фахівців з інтелектуальної власності передбачає не тільки наявність в них знань в сфері створення, комерціалізації та ефективного використання об'єктів інтелектуальної власності, а також і суттєвих змін в державному механізмі управління інтелектуальною власністю. Для досягнення поставленої мети необхідно наступне:

1. Повинна бути розроблена державна стратегія в області інтелектуальної власності, яка регулює всі питання, пов'язані зі створенням, правовою охороною, комерціалізацією та захистом прав інтелектуальної власності. Підготовка фахівців (магістрів та бакалаврів) в нашій країні повинна вестись в рамках самостійної спеціальності, що надасть фахівцям з дипломом в сфері інтелектуальної власності відповідного значення та статусу.

2. Державна стратегія розвитку інтелектуальної власності повинна стати важливою і невід'ємною частиною державної інноваційної політики. Питання управління інтелектуальною власністю повинні розглядатися тільки в комплексі з питаннями інноваційного розвитку країни.

3. Основне завдання державної інноваційної політики - це формування технологічного бізнесу, який візьме на себе основні витрати по фінансуванню інновацій. При цьому роль держави не знижується, а, навпаки, зростає. Держава визначає стратегічні орієнтири розвитку, підтримує фундаментальну науку, без якої немає інновацій. Найголовніше, держава в особі адміністрації має

забезпечити ефективну інноваційну інфраструктуру, необхідну для формування нового технологічного укладу.

4. Однією з першочергових завдань державної стратегії в сфері інтелектуальної власності повинна стати робота з формування інформаційних баз даних по всіх об'єктах інтелектуальної власності. Ці бази повинні містити однорідні, достовірні відомості, зібрані за певним набором показників: економічних, правових і т.д., повинні постійно оновлюватися і бути доступними.

5. Для оцінки результативності державної стратегії в сфері інтелектуальної власності повинні бути визначені ключові індикатори інтелектуальної власності, за якими можна оцінити внесок інтелектуальної власності в національну економіку. Комплекс являє собою широкий набір кількісних і якісних показників, об'єднаних у шість груп, які дозволяють оцінити наявні в країні ресурси і умови для створення інтелектуальної власності і оцінити досягнуті результати практичного використання інтелектуальної власності. Вибір великого числа показників є принциповим, тому що великий набір показників дозволяє детально розглянути всі аспекти економіки інтелектуальної власності. Надалі кожна країна може вибрати найбільш значимі показники інтелектуальної власності з урахуванням своїх цілей, завдань і характерних особливостей. Тільки на основі великого числа показників можна розрахувати кількісні залежності, які дозволять визначити ключові індикатори інтелектуальної власності. Такий комплекс показників може стати основою для розробки Методики розрахунку ключових індикаторів інтелектуальної власності. На базі ключових індикаторів, в свою чергу, може бути розрахований Інтегральний показник інтелектуальної власності країни, галузі, регіону, підприємства, проекту.

6. В рамках державної стратегії розвитку інтелектуальної власності повинні бути окремо розглянуті питання підтримки закордонного патентування результатів НДДКР з метою виходу національних товарів і технологій на світові ринки.

7. Необхідно приділити особливу увагу питанням розвитку національного ринку інтелектуальної власності. Активність учасників ринку інтелектуальної власності безпосередньо

залежить від інвестиційного клімату в країні. Забезпечення привабливого інвестиційного клімату вирішується в рамках державної інноваційної політики. В рамках державної стратегії розвитку інтелектуальної власності повинні бути вирішені питання організації, державної підтримки патентно-ліцензійних угод і інших операцій з інтелектуальною власністю, а також питання примусового ліцензування.

8. Загальним завданням державної політики в сфері стратегії розвитку інтелектуальної власності та інновацій є питання стимулювання інновацій та інтелектуальної власності. На державному рівні необхідно розробити механізм забезпечення балансу інтересів суспільства і всіх учасників інноваційного процесу.

9. Особливу увагу при формуванні та реалізації державної стратегії розвитку інтелектуальної власності має бути приділена захисту прав інтелектуальної власності. Сьогодні рівень захисту інтелектуальної власності впливає на інноваційну активність економіки. Для забезпечення належного рівня захисту прав інтелектуальної власності необхідно об'єднати зусилля різних організацій і осіб: Патентного відомства, антимонопольної служби Митної служби, судової системи, правоохоронних органів, правовласників, авторів, організацій із захисту прав авторів і виконавців і т.д. Тільки така система здатна забезпечити ефективну боротьбу з інтелектуальним піратством.

10. На всіх етапах реалізації державної стратегії розвитку інтелектуальної власності необхідно активно використовувати всі форми міжнародного співробітництва. Особливо це стосується питань вироблення загальних підходів і прийняття спільних документів щодо захисту авторських прав в Інтернеті.

Таким чином, перераховані вище заходи здатні забезпечити ефективне використання інтелектуальної власності, що має сприяти сталому розвитку національної економіки. В цьому плані і пропонує мій широкому читачеві матеріал даного підручника буде сприяти підвищенню якості підготовки фахівців з інтелектуальної власності та вирішенню важливих завдань нашої країни в цій сфері.

Навчальне видання

Перерва Петро Григорович
Борзенко Володимир Іванович
Кобєлева Тетяна Олександрівна
Аврамова Ольга Євгеніївна
Глізнуца Марина Юрїївна
Дюжєв Віктор Геннадійович
Косенко Андрій Васильович
Косенко Олександра Петрівна
Маслак Марія Володимирівна
Перевалова Людмила Вікторівна
Тарасенко Ірина Анатолїївна
Ткачов Максим Михайлович
Шуба Ірина Володимирівна

Інтелектуальна власність: магістерський курс

Підручник

Відповідальний за випуск	О.Д.Матросов
Редактор	М.П.Ефімова
Оформлення оригінал-макету	А.В.Косенко

Підписано до друку 07.05.2019р. Формат 60/84 1/16. Папір офсетний
Ум.друк.арк.51,4. Обл.-вид.арк. 54,9. Заказ №
Тираж 300 экз. Цена договірна
ТОВ «Планета-Прінт» 61002, вул.Багалія, 16
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
Серія ДК №4568 від 17.06.2013 р.

Друк: ФОП Заночкин Д.Л., м.Харків, вул..Плеханівська, 16
Тел.757-93-82